

Wybrane procedury postępowania wobec niepełnoletnich uczniów w szkole

Legenda:

- ✓ kolor czerwony – czynności do natychmiastowego podjęcia
- ✓ kolor pomarańczowy – czynności do podjęcia w ciągu 24 godzin
- ✓ kolor zielony – czynności do podjęcia w dalszej kolejności

*Profilaktyka
i
wychowanie*

Sytuacje problemowe

- ✓ rodzice odmawiający współpracy ze szkołą
- ✓ dziecko ofiarą lub uczestnikiem przemocy domowej, w tym zaniedbywane (głodne, brudne, nieadekwatnie ubrane, bez przyborów szkolnych, pozbawione opieki, nie leczone)
- ✓ nieuregulowana sytuacja prawna dziecka
- ✓ rodzice dziecka uzależnieni od alkoholu lub narkotyków lub innych środków psychoaktywnych
- ✓ rodzina niewydolna wychowawczo, w tym rodzice chorzy psychicznie

Zalecana procedura

- ✓ poinformować pisemnie sąd rodzinny wraz z przekazaniem kompletu dokumentów; powyższe informacje przesałać także do właściwego ośrodka pomocy społecznej
- ✓ objąć problem pracą „zespołu wychowawczego” (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicowy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); dokumentować pracę

Sytuacje problemowe

- ✓ dziecko odmawia powrotu do domu
- ✓ pijani rodzice lub opiekunowie w szkole lub brak kontaktu z rodzicami lub opiekunami po zajęciach

Zalecana procedura

- ✓ powiadomić dyrekcję szkoły
- ✓ w oparciu o wcześniejszą diagnozę przekazać dziecko osobom uprawnionym (wskazanym wcześniej pisemnie przez rodziców lub opiekunów)
- ✓ jeżeli nie ma osób uprawnionych, odwieźć dziecko do świetlicy-placówki wsparcia dziennego, z którą szkoła zawarła porozumienie lub do całodobowej placówki interwencyjnej (np. pogotowie opiekuńcze; niezależnie od zgody rodziców dziecka) lub do hostelu (za zgodą rodzica)
- ✓ jeżeli sytuacja nie miała miejsca jednorazowo lub dziecko zostało umieszczone w placówce interwencyjnej, powiadomić pisemnie sąd rodzinny oraz dostarczyć dokumentację z przeprowadzonych działań szkoły

Sytuacje problemowe

- ✓ brak informacji o decyzjach instytucji związanych z małoletnim i brak informacji o jego sytuacji
- ✓ udział w grupach destruktywnych (np. sekty, gangi, pseudokibice)

Zalecana procedura

- ✓ objąć problem pracą „zespołu wychowawczego” (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicowy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); dokumentować pracę

Zalecana procedura

Sytuacje problemowe

- ✓ groźby, sygnały i zachowania samobójcze

- ✓ jeżeli dziecko nie jest obecne w szkole powiadomić Policję (numer 997) oraz w oczekiwaniu na funkcjonariuszy rozpytać osoby mogące mieć wiedzę co do okoliczności sprawy
- ✓ wezwać rodziców oraz poinformować ich o konieczności zapewniania dziecku stałej opieki
- ✓ objąć problem pracą „zespołu wychowawczego” (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicowy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); dokumentować pracę

Sytuacje problemowe

- ✓ agresywni wobec pracowników szkoły rodzice lub opiekunowie

Zalecana procedura

- ✓ powiadomić Policję (numer 997) lub Straż Miejską (numer 986)
- ✓ poinformować pisemnie dzielnicowego i sąd rodzinny wraz z przekazaniem kompletu dokumentów; powyższe informacje przesłać także do wiadomości właściwego ośrodka pomocy społecznej

Sytuacje problemowe

- ✓ niebezpieczne przedmioty i substancje (np. kij bejsbolowy, skalpel, przedmiot przypominający broń palną, rozpylenie gazu itd.) w szkole

Zalecana procedura

- ✓ jeżeli substancja lub przedmiot może spowodować powszechne zagrożenie, ewakuować szkołę według przyjętych procedur
- ✓ jeżeli substancja lub przedmiot stanowi istotne zagrożenie dla życia lub zdrowia (np. broń), odebrać je; jeżeli odebranie wymaga przeszukania, odizolować dziecko, sprawować nad nim pieczę i wezwać Policję (nr 997; pracownik oświaty nie ma prawa dokonać przeszukania; prawo takie posiada m. in. Policja)
- ✓ w uzasadnionych przypadkach wezwać Policję lub pogotowie ratunkowe (nr 999) lub inne służby specjalistyczne (np. pogotowie gazowe, energetyczne, wodociągowe, Straż Pożarną
- ✓ powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły
- ✓ powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów sprawców i ofiar (do czasu przyjazdu rodziców lub prawnych opiekunów lub Policji, pieczę nad dzieckiem sprawuje nauczyciel; po ewentualnym przyjeździe Policji dostosować się do poleceń funkcjonariuszy)

Demoralizacja

Zalecana procedura

Sytuacje problemowe

- ✓ wagarowanie, nierealizowanie obowiązku szkolnego i nauki
- ✓ posiadanie przez małoletniego alkoholu
- ✓ palenie papierosów
- ✓ używanie słów wulgarnych, obsceniczne gesty
- ✓ fałszowanie oświadczeń (np. usprawiedliwień od rodziców, podpisów w dzienniczku itp.)
- ✓ prostytutcja

- ✓ powiadomić wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego
- ✓ telefonicznie lub w razie potrzeby pisemnie powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych; zaprosić do współpracy nad rozwiązaniem problemu
- ✓ w przypadku posiadania przez małoletniego alkoholu podjąć próbę jego odebrania poprzez wydanie polecenia; jeżeli uczeń odmawia, w miarę możliwości odebrać bagaż lub opakowanie, w którym się znajduje, przenieść w bezpieczne miejsce, zabezpieczyć przed dostępem innych osób; jeżeli uczeń nie wydaje alkoholu, wezwać Policję (nr 997), pracownik oświaty nie ma prawa dokonać przeszukania; prawo takie posiada m. in. Policja
- ✓ przeprowadzić rozmowę z dzieckiem i rodzicami, udokumentować rozmowę, w tym ewentualnie spisać kontrakt
- ✓ objąć problem pracą „zespołu wychowawczego” (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicowy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); dokumentować pracę
- ✓ w przypadku braku współpracy ze strony rodziców lub braku efektów prowadzonych działań, powiadomić pisemnie sąd rodzinny lub Policję oraz dostarczyć sądowi lub Policji dokumentację z przeprowadzonych działań szkoły i zespołu

Zalecana procedura

- ✓ zapewnić bezpieczeństwo przez odizolowanie
- ✓ w miarę możliwości ustalić, jaką substancję dziecko zażyło, w jakiej ilości, kiedy i który raz się to zdarzyło oraz jakie jest jej źródło pochodzenia
- ✓ wezwać pogotowie ratunkowe (nr 999) i podać ustalone informacje
- ✓ udzielić pierwszej pomocy - powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły
- ✓ powiadomić Policję (nr 997 lub rejonowy komisariat) i podać ustalone informacje (o dalszym postępowaniu wobec dziecka decyduje lekarz, nie rodzic, nauczyciel ani Policja; do czasu ewentualnego przyjazdu rodziców pieczę nad dzieckiem sprawuje nauczyciel)
- ✓ telefonicznie powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych; zaprosić do współpracy nad rozwiązaniem problemu
- ✓ współpracować z Policją, która podejmuje dalsze czynności i ewentualnie kieruje materiały do sądu rodzinnego
- ✓ przeprowadzić rozmowę z dzieckiem i rodzicami, udokumentować rozmowę, w tym ewentualnie spisać kontrakt
- ✓ objąć problem pracą „zespołu wychowawczego” (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicowy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); dokumentować pracę
- ✓ powiadomić organy nadzoru i tworzyć dokumentację związaną ze zdarzeniem

Sytuacje problemowe

- ✓ uczeń w stanie wskazującym na użycie alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych

Przestępczość

Sytuacje problemowe

- ✓ bójka kilku osób, pobicie, uderzenie, naruszenie nietykalności cielesnej dziecka przez rówieśników lub dorosłych
- ✓ kradzież, (w tym włamanie oraz kradzież z udziałem przemocy lub groźby przemocy)
- ✓ znęcanie psychiczne, zastraszanie, zmuszanie do określonego zachowania, groźby, w tym ubliżanie nauczycielowi lub innym osobom (w tym przy korzystaniu z Internetu lub innych mediów)
- ✓ zniszczenie mienia, wandalizm
- ✓ posiadanie, udzielanie, propagowanie i rozprowadzanie narkotyków lub innych środków psychoaktywnych
- ✓ udzielanie (w tym sprzedaż) alkoholu dziecku oraz rozpianie
- ✓ sprzedaż wyrobów tytoniowych dziecku
- ✓ fałszowanie dokumentów, w tym dokumentów szkolnych (np. dziennika, legitymacji szkolnej, zaświadczenia lekarskiego, faktur

Zalecana procedura

- ✓ zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom poprzez odizolowanie (w miarę możliwości ująć sprawców; oddzielić poszczególnych sprawców od siebie i od ofiar; zachować dyskrecję; zabezpieczyć ślady zdarzenia i ewentualne przedmioty związane ze zdarzeniem)
- ✓ w uzasadnionych przypadkach udzielić pierwszej pomocy
- ✓ w uzasadnionych przypadkach wezwać pogotowie ratunkowe (nr 999) lub inne służby specjalistyczne (np. pogotowie gazowe, energetyczne, wodociągowe, Straż Pożarną)
- ✓ w przypadku kradzieży podjąć próbę odzyskania utraconego mienia; w przypadku narkotyków lub innych środków psychoaktywnych zabezpieczyć środki; nie dotykać, ewentualnie przenieść w bezpieczne miejsce, zabezpieczyć przed dostępem innych osób (pracownik oświaty nie ma prawa dokonać przeszukania, prawo takie posiada m. in. Policja)
- ✓ powiadomić wychowawcę klas, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły
- ✓ powiadomić Policję (nr 997 lub rejonowy komisariat) lub w przypadku wykroczeń (sprzedaż papierosów) Straż Miejską (nr 986)
- ✓ powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów sprawców i ofiar (do czasu przyjazdu rodziców lub prawnych opiekunów lub Policji, pieczę nad dzieckiem sprawuje nauczyciel, po przyjeździe Policji dostosować się do poleceń funkcjonariuszy)
- ✓ przygotować na przyjazd Policji następujące informacje: o zdarzeniu, dane osobowe sprawców i ofiar oraz listy świadków (rozpytanie przez Policję sprawców i ofiar jest możliwe bez udziału ich rodziców i pracowników szkoły; Policja ma prawo zatrzymać i zabrać sprawców)
- ✓ powiadomić organy nadzoru i tworzyć dokumentację związaną ze zdarzeniem

Zalecana procedura

Sytuacje problemowe

- ✓ przestępczość seksualna (w tym zgwałcenie, zmuszanie do innych czynności seksualnych, udostępnianie treści pornograficznych)

- ✓ zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom poprzez odizolowanie (w miarę możliwości ująć sprawców; oddzielić poszczególnych sprawców od siebie i od ofiar; zachować dyskrecję; zabezpieczyć ślady zdarzenia i ewentualne przedmioty związane ze zdarzeniem)
- ✓ udzielić pierwszej pomocy
- ✓ wezwać pogotowie ratunkowe (nr 999)
- ✓ powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły
- ✓ powiadomić Policję (nr 997 lub rejonowy komisariat)
- ✓ powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów sprawców i ofiar; w przypadku podejrzenia, iż sprawcą jest jeden z rodziców, rodziców powiadamia Policja, a nie szkoła
- ✓ delikatnie zebrać jak najwięcej informacji od pokrzywdzonego i przekazać je Policji (Policja nie ma prawa przesłuchać ofiary poniżej 15 roku życia, informacje pozyskane przez nauczyciela są istotnym źródłem wiedzy dla Policji, zachować bezwzględną dyskrecję), zapewnić wsparcie psychiczne, rozmowę z ofiarą powinna przeprowadzić osoba tej samej płci
- ✓ powiadomić organy nadzoru i tworzyć dokumentację związaną ze zdarzeniem